

УДК 371.321

Пасічник Т. Д.,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови факультету перекладачів,
Київський національний лінгвістичний університет,
tpasechnik76@gmail.com

ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ У ВИКЛАДАННІ ПЕРЕКЛАДУ

Обґрунтовано актуальність проблеми формування методичної компетентності майбутніх філологів у викладанні перекладу. Визначено чинники, які зумовлюють актуальність дослідження проблеми підготовки викладачів перекладу. До них віднесено соціальне замовлення суспільства на професійних письмових та усних перекладачів, необхідність у кваліфікованих викладачах перекладу, зміни сучасної парадигми освіти, посилення значення самостійної роботи в навчальному процесі та недостатній ступінь наукової розробленості проблеми методичної підготовки майбутніх філологів до викладання усного та письмового перекладу. Проведено аналіз наукових праць, у яких досліджено психологічні, дидактичні, перекладознавчі та методичні аспекти підготовки викладачів перекладу. Виявлено, що багато теоретичних і практичних питань є невирішеними. У стадії розробки залишається питання структури методичної компетентності викладача перекладу, проблема організації аудиторної і самостійної роботи студентів, спрямованої на формування в них методичної компетентності у викладанні перекладу, критерії добору та організації навчального матеріалу, система вправ та завдань для формування методичної компетентності майбутніх філологів у викладанні перекладу, критерії оцінювання рівня сформованості зазначеної компетентності. Показано, що в існуючих дослідженнях не враховано найсучасніших вимог до рівня підготовки викладачів усного і письмового перекладу. Доведено доцільність урахування компетентнісного підходу у фаховій підготовці викладачів перекладу, що відповідає міжнародним освітнім стандартам. Обґрунтовано, що формування методичної компетентності майбутніх філологів у викладанні усного і письмового перекладу відбувається системно, що передбачає визначення цілей, принципів, змісту підготовки викладачів перекладу, видів аудиторної і самостійної роботи з оволодіння методичною компетентністю, розробку системи вправ та завдань тощо. Окреслено концепцію подальшого дослідження проблеми формування методичної компетентності майбутніх філологів у викладанні перекладу.

Ключові слова: викладач усного і письмового перекладу; методика навчання перекладу; методична компетентність; методична підготовка викладачів перекладу; перекладацька компетентність.

Пасечник Т. Д.,

кандидат педагогических наук, доцент,
доцент кафедры английского языка факультета переводчиков,
Киевский национальный лингвистический университет,
tpasechnik76@gmail.com

ФАКТОРЫ ФОРМИРОВАНИЯ МЕТОДИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ ФИЛОЛОГОВ В ПРЕПОДАВАНИИ ПЕРЕВОДА

Обоснована актуальность проблемы формирования методической компетентности будущих филологов в преподавании перевода. Определены факторы, обуславливающие актуальность исследования проблемы подготовки преподавателей перевода. К ним отнесены социальный заказ общества на профессиональных письменных и устных переводчиков, необходимость в кваліфікованих преподавателях перевода, изменения современной парадигмы образования, усиление значения самостоятельной работы в учебном процессе и недостаточная степень научной разработанности проблемы методической подготовки будущих филологов к преподаванию усного и письменного перевода. Осуществлен анализ научных работ, в которых исследованы психологические, дидактические, переводоведческие и методические аспекты подготовки преподавателей перевода. Выявлено, что многие из теоретических и практических вопросов являются нерешенными. В стадии разработки остается вопрос структуры методической компетентности преподавателя перевода, проблема организации аудиторной и самостоятельной работы студентов, нацеленной на формирование у них методической компетентности в преподавании перевода, критерии отбора и организации учебного материала, система упражнений и заданий для формирования методической компетентности будущих филологов в преподавании перевода, критерии оценки уровня сформованности указанной компетентности. Демонстрировано, что в существующих исследованиях не учитываются современные требования к уровню подготовки преподавателей усного и письменного перевода. Доказана целесообразность использования компетентностного подхода к профессиональной подготовке преподавателей перевода, которая соответствует международным образовательным стандартам. Обосновано, что формирование методической компетентности будущих филологов в преподавании усного и письменного перевода происходит системно, что предусматривает определение целей, принципов, содержания подготовки преподавателей перевода, видов аудиторной и самостоятельной работы по овладению методической компетентностью, разработку системы упражнений и заданий и т.д. Предложена концепция дальнейшего исследования проблемы формирования методической компетентности будущих филологов в преподавании перевода.

Ключевые слова: методика обучения переводу; методическая компетентность; методическая подготовка преподавателей перевода; переводческая компетентность; преподаватель усного и письменного перевода.

Pasichnyk, Tetiana,

Doctor of Pedagogy, Associate Professor,
Associate Professor of the English Language Department,
Kyiv National Linguistic University,
tpasechnik76@gmail.com

FACTORS AFFECTING THE DEVELOPMENT OF METHODOLOGICAL COMPETENCE OF STUDENTS MAJORING IN PHILOLOGY WHILE TEACHING INTERPRETATION & TRANSLATION

The relevance of the problem of forming the methodological competence of students majoring in philology in teaching translation & interpretation has been substantiated. The factors determining the importance of scientific research into the education of interpreter and translator trainers have been defined. They include the social demand for professional translators and interpreters, the need for qualified interpreter and translator trainers, the changes in the modern education paradigm, the increasing importance of autonomous work in educational process. The literature review devoted to psychological, didactic, translational, and methodological aspects of the above mentioned problem has been conducted. The following problems are in the process of their scientific development: the structure of methodological competence of translator & interpreter trainers, the problem of trainer-led and autonomous work of students aimed at forming their methodological competence in teaching translation, the criteria for the selection of educational material, the system of exercises and tasks for forming methodological competence of students majoring in philology, the criteria for assessing the level of formation of this competence. It has been found that the most advanced requirements for the qualification level of interpreter and translator trainers are not considered in recent research studies. The expediency of the competency-based approach to the professional training of translators in accordance with the international educational standards has been proved. It has been determined that the formation of methodological competence of pre-service interpreter and translator trainers must be systematic: the objectives, principles, content, types of classroom and autonomous work on mastering methodological competence, the system of exercises and tasks must be defined. The concept for further studies on the methodological competence of students majoring in philology in teaching interpretation & translation has been substantiated.

Key words: *methodological competence; methodological training of translators & interpreters; methodology of translation teaching; translator & interpreter trainer; translator & interpreter competence.*

Постановка проблеми. Зважаючи на зростаючу роль перекладачів у сучасному глобалізованому суспільстві, питання їх фахової підготовки є одним з важливих завдань закладів вищої освіти України. Забезпечити якісну підготовку фахівців з перекладу як медіаторів міжкультурного спілкування відповідно до сучасних вимог можуть кваліфіковані викладачі перекладу, у яких сформована не лише професійна перекладацька компе-

тентність, а й методична компетентність у викладанні письмового і усного перекладу. Тому необхідним є обґрунтування актуальності проблеми формування методичної компетентності майбутніх філологів у викладанні перекладу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Про актуальність проблеми підготовки викладача перекладу в закладах вищої освіти (ЗВО) йдеться у низці досліджень [2; 4-6; 8-10]. Розглядалися психологічні особливості підготовки викладачів перекладу. Досліджувалося поняття мовної особистості викладача перекладу [2], вивчався сучасний стан навчання майбутніх перекладачів у ЗВО [2; 4-5]. Аналізувався компетентнісний портрет викладача перекладу [4; 8-10]. Розглядалися проблеми укладання програм з підготовки викладачів перекладу [2; 8-9]. Аналіз цих наукових здобутків дозволяє дійти висновку, що однакості щодо підготовки викладачів усного і письмового перекладу серед науковців немає. На наш погляд, це зумовлено тим, що процес системної підготовки викладача перекладу дотепер не став об'єктом комплексних досліджень. Зокрема, поза увагою науковців залишається питання формування його методичної компетентності.

Мета статті – описати чинники, що зумовлюють актуальність дослідження проблеми формування методичної компетентності майбутніх філологів у викладанні перекладу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Актуальність згаданої проблеми зумовлюється низкою чинників. По-перше, соціальним замовленням суспільства на кваліфікованих письмових та усних перекладачів, здатних виступати посередниками у міжкультурному спілкуванні у різних сферах діяльності в умовах посилення глобалізації та євроінтеграційного розвитку України. Це сприяло створенню численних перекладацьких відділень у ЗВО, а також включенню перекладу як спеціалізації до освітньо-професійних програм з підготовки філологів. Вимоги до професійної компетентності сучасного перекладача значно підвищилися, що зазначено в «Єдиному європейському стандарті якості перекладацьких послуг» [7]. Цей стандарт чітко окреслює основні компетентності перекладача, які, безумовно, мають бути враховані методикою навчання перекладу у ЗВО. Крім того, Генеральним директором Європейського Союзу (ЄС) з питань перекладу в рамках проекту «Європейський магістр з перекладу» запропоновано структуру компетентності магістра з пере-

кладу, що відповідає сучасним реаліям розвитку перекладацької індустрії [6]. Отже, вимагає модернізації підготовка фахівців з усного та письмового перекладу у вітчизняних ЗВО, які б могли бути конкурентоспроможними на європейському та міжнародному ринках.

По-друге, необхідністю у кваліфікованих викладачах перекладу, здатних забезпечити якісну підготовку фахівців з перекладу відповідно до сучасних вимог. Майбутні філологи, які навчаються за спеціальністю 035 Філологія, на другому (магістерському) рівні мають можливість отримати кваліфікацію викладача у низці ЗВО України. Відповідно до «Проекту стандарту вищої освіти» магістри філології можуть викладати переклад за умови наявності в програмі підготовки циклу психолого-педагогічних дисциплін та проходження відповідної практики [3]. Дотепер немає науково обґрунтованої концепції методичної підготовки майбутніх філологів до викладання перекладу. Це питання є нерозв'язаним, тому актуальним. Спостереження за педагогічною практикою з першої іноземної мови та перекладу магістрантів Київського національного лінгвістичного університету факультету перекладачів у 2017/2018 та 2018/2019 навчальних роках, бесіди зі студентами та викладачами, аналіз результатів практики довели, що студенти механічно переносять свої вміння з методики навчання іноземних мов на викладання перекладу, що є неприпустимим, оскільки ці методики суттєво відрізняються.

Більшість сучасних наукових досліджень проблеми підготовки перекладачів зосереджена головню на питаннях формування та розвитку професійної перекладацької компетентності майбутнього фахівця. Безумовно, у викладача перекладацьких дисциплін ця компетентність повинна бути сформована на високому професійному рівні. Але її недостатньо для забезпечення якісної підготовки майбутніх перекладачів. Експертною групою проекту «Європейський магістр з перекладу», який охоплює мережу університетів по всьому світу, було запропоновано орієнтовний перелік компетентностей, якими повинен володіти викладач перекладу [10]. Частково компетентності викладача перекладу розглядали В.Н. Комісаров (2009), О. С. Кочубей (2014), Т. В. Крюкова (2003), Л. К. Латишев (2008), Г. Е. Мірам (2001), Л. М. Черноватий (2013), С. Коліна (2015), Д. Келлі (2008), Д. Гуадес (2003). Попри те, що були зроблені певні спроби для визначення ком-

петентностей викладача усного та письмового перекладу, єдиного загальноприйнятого наукового підходу все ще не існує. Дотепер також не вирішеними залишаються питання організації та змісту навчального процесу підготовки викладачів перекладу, визначення кінцевих цілей навчання та кваліфікаційних вимог до викладачів усного і письмового перекладу. Успішне розв'язання завдань, які постають перед фахівцем з викладання перекладу в його педагогічній діяльності в процесі формування в студентів професійної перекладацької компетентності можливе за умови високого рівня сформованості його методичної компетентності.

Третім чинником є зміни парадигми сучасної освіти, що вимагає в процесі підготовки майбутніх викладачів перекладу враховувати компетентнісну модель професійної підготовки фахівців з урахуванням вимог майбутньої сфери діяльності. Така компетентнісна модель має включати професійні компетентності, вимоги до їх формування та критерії їх оцінювання. Відповідно до Закону України про освіту від 2017 року результатами навчання є знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів [1]. Отже, урахування компетентнісного підходу забезпечить відповідність фахової підготовки викладачів перекладу міжнародним освітнім стандартам.

Наступним чинником вважаємо посилення значення самостійної роботи в навчальному процесі. Відповідно до кредитно-модульної системи навчання значна частина навчального матеріалу вноситься на самостійне опрацювання студентами. Тому, зважаючи на сучасну тенденцію до зменшення кількості аудиторних годин у ЗВО, ефективною є самостійна робота як форма організації навчально-виховного процесу. Науково обґрунтована методика організації самостійної роботи майбутніх викладачів перекладу уможливить становлення сучасного фахівця, здатного до саморозвитку, самоосвіти, дослідницької діяльності, безперервного навчання, до організації власного навчального середовища, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення відповідно до Закону України про освіту від 2017 р. Тому актуальним є теоретичне обґрунту-

вання та якісне практичне забезпечення процесу методичної підготовки майбутніх філологів другого (магістерського) рівня до викладання перекладу у процесі як аудиторної, так і самостійної позааудиторної роботи з урахуванням сучасних вимог до викладача перекладу.

Іншим важливим чинником, яким зумовлюється актуальність нашого дослідження, є недостатній ступінь наукової розробленості проблеми методичної підготовки майбутніх філологів до викладання усного і письмового перекладу. Попри наявні наукові праці, у яких досліджено дидактичний, психологічний, перекладознавчий і методичний аспекти формування професійної компетентності майбутнього викладача ЗВО, на сьогодні проблема методичної підготовки майбутніх філологів до викладання перекладу, зокрема усного, залишається у стадії розробки. Проведений аналіз наукових розвідок дав нам змогу окреслити праці, що стосуються досліджуваної проблеми. У межах *дидактичного* аспекту вивчалися такі проблеми:

1) підготовки викладачів вищої школи, а саме зміст поняття „компетентність” (М. Д. Волчанська 2010), професійна компетентність викладача вищої школи (М. С. Головань 2014, Н. Ю. Бутенко 2009), сутність професійно-педагогічної компетентності викладача закладу вищої освіти (А. О. Давідчук 2017), зміст і структура методичної компетентності викладачів дисциплін гуманітарного циклу ЗВО (Ю. С. Присяжнюк 2010), проблеми формування психолого-педагогічної компетентності викладача ЗВО (О. І. Гура 2006), потенціал професійного саморозвитку майбутніх викладачів вищої школи у процесі магістерської підготовки (Р. М. Цокур 2004), педагогічні умови успішності професійної діяльності викладача вищого навчального закладу (В. Б. Коновалова 2005), компетентнісний підхід як методологія професійної підготовки у вищих навчальних закладах (В. Е. Луначек 2013), компетентнісний підхід до навчання в контексті неперервної мовної освіти (О. А. Павлик 2010), ключові компетентності як результативно-цільова основа компетентнісного підходу (І. О. Зимня 2004), особистісно-орієнтований підхід до навчально-виховного процесу (Н. О. Письменна 2013; Н. М. Горбатюк 2012; О. А. Дубасенюк 2012; О. В. Бондаревська 2001; С. І. Подмазін 2000; І. Д. Бех 2000; Н. Н. Нікітіна 1998; І. С. Якіманська 1996), особистісно-орієнтований підхід до навчання в ЗВО у сучасних

умовах (О. Г. Горбатюк 2014), автономне навчання (М. Hobbs 2015), організація самостійної роботи майбутніх викладачів іноземних мов (І. П. Задорожна 2011; Н. В. Майєр 2013; В. В. Лучкевич 2013). Важливими є дослідження проблем організації та проведення лекцій і семінарських занять у ЗВО (В. А. Попков 2004; А. В. Коржуєв 2004; Т. О. Шевчук 2004; О. А. Коновал 2013; Т. І. Туркот 2013; Н. Ф. Мисак 2015; А. І. Зазюн; Л. В. Крамущенко; І. Ф. Кривонос 1997; К. Я. Климова 2015; А. І. Кузьмінський 2005; В. О. Салов 2003; М. М. Фіцула 2007);

2) підготовки фахівців з перекладу, а саме дидактичне забезпечення процесу навчання майбутніх перекладачів на засадах компетентнісного підходу (В. Я. Желясков 2011), теоретичні і практичні засади підготовки перекладачів (В. Н. Базилев 2013), концептуальні засади професійної підготовки перекладачів (В. Н. Комісаров 2009; Н. В. Левицька 2011; К. М. Скиба 2014; Л. М. Черноватий 2013; D. Gile 2009), форми організації навчання майбутніх магістрів перекладу (Ю. Б. Головацька 2014), педагогічні умови формування професійного світогляду майбутнього перекладача (Ж. П. Таланова 2007);

3) навчання викладачів перекладу: питання змісту професійної компетентності викладача перекладу (К. М. Скиба 2014; Т. В. Крюкова 2003; D. Kelly 2008; D. Gouadec 2003; Y. Gambier, N. Pokorn 2013), проблема структури знань викладача перекладу (Defeng Li, Ch. Zhang 2011), принципи підготовки викладачів перекладу (Т. В. Крюкова 2003).

У межах *психологічного* аспекту досліджувалися питання психологічних особливостей підготовки викладачів перекладу (О. С. Кочубей 2014; К. М. Скиба 2016), проблеми пізнавальної самостійності майбутнього перекладача (Л. А. Тархова 2006), психологічні настанови у підготовці майбутніх перекладачів (І. С. Алексеева 2004), психологічні особливості професійної діяльності перекладача (Н. В. Дячук 2014), психологічний портрет перекладача (О. В. Ребрій 2012). Вивчалися проблеми психолого-педагогічних вимог до викладача вищої школи (Т. І. Туркот 2011), психолого-педагогічних особливостей організації самостійної роботи студентів ЗВО (Т. І. Туркот 2011), рефлексії як засобу саморозвитку особистості (Я. І. Український, М. Я. Штокалев 1999; Л. І. Кучина, Т. С. Троїцька 2004), розвитку рефлексивних здібностей студентів ЗВО

(Т. В. Сердюк 2009), консультування в навчанні мов у ЗВО (J. Mynard, L. Carson 2012) тощо.

У межах *перекладознавчого* аспекту досліджувалися різні аспекти теорії та практики перекладу (І. С. Алексєєва 2001; Е. В. Бреус 2000; М. П. Брандес 2001; Н. Ф. Гладуш 2007; Т. А. Казакова 2001; В. І. Карабан 2002; В. Н. Комісаров 2009; Т. Р. Кияк 2006; А. Я. Коваленко 2002; В. В. Коптілов 2002; І. В. Корунець 2003; В. Н. Крупнов 2009; Л. К. Латишев 2008; З. Д. Львовская 2007; С. Є. Максимов 2006; Г. Є. Мірам 2001; О. Л. Семенов 2005; А. Hurtado. 2002; D. Kelly 2005; D. Robinson 2003; J. Munday 2004; D. Gonzalez 2004 та ін.).

У межах *методичного* аспекту в контексті підготовки майбутніх фахівців з перекладу досліджувалися проблеми комплексного формування професійної компетентності майбутніх перекладачів (Н. М. Гавриленко 2006; М. Д. Дяченко 2016; О. В. Ковтун 2017; В. Н. Комісаров 2002; Л. К. Латишев 2005; К. М. Скиба 2018; Л. М. Черноватий 2013) та окремих її компонентів (О. Є. Аксьонова 2006; Т. П. Василенко 2015; А. М. Володько 2018; Т. В. Ганічева 2008; І. Ю. Голуб 2010; О. В. Железнякова 2010; Н. В. Зінукова 2018; В. Д. Ігнатенко 2017; Л. П. Тарнаєва 2011; Т. І. Кавицька 2015; Н. С. Казанцева 2010; О. О. Козленкова 2009; О. П. Кузяєва 2014; О. О. Мацюк 2011; О. А. Михайленко; А. М. Монашненко 2016; О. Ю. Нестерова 2014; Є. В. Ожегова 2012; А. С. Ольховська 2012; О. В. Попова 2010; О. Р. Світлична 2015; М. А. Тарасенко 2017; Ю. В. Троїцька 2017; Я. Г. Фабрична 2015; Є. О. Червінко 2014 та ін.).

У контексті методичної підготовки майбутніх викладачів перекладу частково досліджувалися проблеми розвитку професійних умінь викладачів письмового та усного перекладу (Е. Г. Тарева 2012), структура курсу підготовки викладача перекладу (Т. В. Крюкова 2003), проблеми методики викладання перекладу як спеціальності (Л. М. Черноватий 2013) тощо.

Аналіз наукових праць з заявленої проблематики свідчить про те, що багато теоретичних і практичних питань залишаються поза увагою науковців. Проблема методичної підготовки майбутніх філологів другого (магістерського рівня) до викладання перекладу, зокрема усного, дотепер є не розв'язаною. У стадії розробки залишається питання структури методичної компетентності викладача перекладу. Вивчення вимагає також проблема організації аудиторної і самостійної позааудиторної роботи магістрантів, спрямованої

на формування в них методичної компетентності у викладанні перекладу. Відсутні критерії добору та організації навчального матеріалу для формування методичної компетентності в майбутніх викладачів усного і письмового перекладу; не обґрунтованою і нерозробленою є система вправ та завдань для формування згаданої компетентності та критерії оцінювання рівня її сформованості. Крім того, у проведених дослідженнях не враховано найсучасніших вимог до рівня підготовки викладачів перекладацьких дисциплін. Усе це свідчить про необхідність розробки науково обґрунтованої концепції методичної підготовки майбутніх філологів до викладання перекладу, зокрема усного, які здійснюватимуть свою професійну діяльність у сучасних умовах глобалізації.

Результати дослідження. Актуальність проблеми методичної підготовки викладачів перекладу зумовлена соціальним замовленням на професійних письмових та усних перекладачів, потребою кваліфікованих викладачів усного й письмового перекладу, змінами сучасної парадигми освіти, посиленням значення самостійної роботи в навчальному процесі та недостатнім ступенем наукової розробленості проблеми методичної підготовки майбутніх філологів до викладання усного та письмового перекладу.

Перспективи подальших розвідок. Визначаючи концепцію подальшого дослідження проблеми методичної підготовки викладачів перекладу, ми виходили з того, що рівень розвитку методичної компетентності в майбутніх викладачів усного перекладу значно підвищиться, якщо цілеспрямовано її формувати вже на початковому етапі навчання в магістратурі на практичних заняттях з перекладу, продовжити під час лекційного курсу і практичних занять з методики навчання перекладу та вдосконалити методичні вміння протягом педагогічної практики з першої іноземної мови та перекладу. Таке випереджувальне навчання сприяє формуванню в магістрантів пізнавальної активності, самостійності, розвитку креативності, прагнення до постійного оновлення знань тощо. Крім того, формування методичної компетентності в майбутніх викладачів усного перекладу відбувається системно, що передбачає визначення цілей, принципів, змісту підготовки викладачів усного перекладу, видів аудиторної і самостійної позааудиторної роботи з оволодіння методичною компетентністю, розробку системи вправ та завдань тощо. Предметом подальшого

дослідження є теорія методичної підготовки майбутніх філологів до викладання усного перекладу. Мета наступних розвідок полягає в науковому обґрунтуванні теоретичних засад методичної підготовки майбутніх філологів до викладання усного перекладу. Для досягнення визначеної мети необхідно вивчити стан наукової дослідженості проблеми методичної підготовки майбутніх філологів до викладання перекладу, дослідити психолого-педагогічні, перекладознавчі та методичні передумови підготовки майбутніх філологів до викладання усного перекладу, визначити цілі формування методичної компетентності в майбутніх викладачів перекладу, дати визначення методичної компетентності викладача усного перекладу, визначити її структурні компоненти, визначити принципи, зміст та етапи методичної підготовки майбутніх філологів до викладання усного перекладу тощо. Досягненню мети і розв'язанню поставлених завдань сприятиме використання теоретичних методів дослідження, а саме аналізу психологічних, дидактичних, перекладознавчих та методичних наукових джерел, їх синтезу та узагальнення для визначення базових понять та продукування концептуально-теоретичних положень подальшого дослідження визначеної проблеми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України про освіту від 05.09.2017 № 2145-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Кочубей О. С. Психологічні особливості підготовки викладачів перекладу в мовному ВНЗ / О. С. Кочубей // Проблеми сучасної психології. – 2014. – Вип. 23. – С. 297-308.
3. Проект стандарту вищої освіти (2017) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/proekti-standartiv-vishoyi-osviti>.
4. Скиба К. М. Компетентнісний портрет сучасного викладача перекладу у вищому навчальному закладі / К. М. Скиба // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія «Педагогічні науки». – 2014. – Вип. 122. – С. 238-242.
5. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності: підручник для вищих закладів освіти за спец. «Переклад» / Л. М. Черноватий. – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 368 с.
6. European Master's in translation. Competence framework 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/info/resources-partners/european-masters-translation-emt/european-masters-translation-emt-explained_en.
7. European quality standard for translation service EN-

15038:2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://qualitystandard.bs.en-15038.com>.

8. Kelly D. Training the trainers: towards a description of translator trainer competence and training needs analysis. – 2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// https://www.erudit.org/fr/revues/ttr/2008-v21-n1-ttr2896/029688ar.pdf](http://https://www.erudit.org/fr/revues/ttr/2008-v21-n1-ttr2896/029688ar.pdf).
9. Tareva E. Translator and interpreter educators: steps of professional skills development. – 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://elib.sfu-kras.ru/bitstream/handle/2311/2948/15_Tareva.pdf?sequence=1.
10. The EMT Translator Trainer Profile [Електронний ресурс]. – Режим доступу: europa.eu/dgs/translation/programmes/emt/key_documents/translator_trainer_profile_en.pdf 2013.

REFERENCES

1. Zakon Ukrainy pro osvitu vid 05.09.2017 № 2145-VIII [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua/lavs/shov/2145-19>.
2. Kochubej O. S. Psykholohichni osoblyvosti pidhotovky vykladachiv perekladu v movnomu VNZ / O.S. Kochubej // Problemy suchasnoi psykholohii. – 2014. – Vyp. 23. – S. 297-308.
3. Proekt standartu vyschoi osvity (2017) [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/proekti-standartiv-vishoyi-osviti>.
4. Skyba K. M. Kompetentnisnyj portret suchasnoho vykladacha perekladu u vyschomu navchal'nomu zakladi / K. M. Skyba // Visnyk Chernihivs'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu. Serii : Pedahohichni nauky. – 2014. – Vyp. 122. – S. 238-242.
5. Chernovatyj L. M. Metodyka vykladannia perekladu iak spetsial'nosti: pidruchnyk dlia vyschykh zakladiv osvity za spets. Pereklad / L. M. Chernovatyj. – Vinnytsia : Nova Knyha, 2013. – 368 s.
6. European Master's in translation. Competence framework 2017 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.ec.europa.eu/info/resources-partners/european-masters-translation-emt/european-masters-translation-emt-explained_en.
7. European quality standard for translation service EN-15038:2006 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.qualitystandard.bs.en-15038.com>.
8. Kelly D. Training the trainers: towards a description of translator trainer competence and training needs analysis. – 2008 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.erudit.org/fr/revues/ttr/2008-v21-n1-ttr2896/029688ar.pdf>.
9. Tareva E. Translator and interpreter educators: steps of professional skills development. – 2012 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://elib.sfu-kras.ru/bitstream/handle/2311/2948/15_Tareva.pdf?sequence=1.
10. The EMT Translator Trainer Profile. 2013. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.europa.eu/dgs/translation/programmes/emt/key_documents/translator_trainer_profile_en.pdf 2013.

Отримано 19.11.2018